

సంపుటి : 15
సంచిక : 6
సెప్టెంబరు : 2015

280

పేజీలు : 100
వెల : 30/-

సూక్ష్మచిత్రం :: గోళికాలోకం :: చిత్రకారుడు : బొప్పి (ప్రజన్యం : ఎం.ఎస్)

చిరునామా : 1-9-286/2/P; "యడ్లపాటివారి ఇల్లు" ; విద్యానగర్ (రాంనగర్ గుండు దగ్గర);
హైదరాబాద్ - 500 044 :: ఫోన్ : 040 - 2707 1500
email : rachanapatrika@hotmail.com, rachanapatrika@gmail.com : Visit : www.rachana.net

సంపాదకీయం.....

5

'మృత్యురణయం'

పేజీలు : 2 ; 78 - 99

సీరియల్ రచనలు

- మరో పుష్కరమ్
 - బి.వి.ఎస్. రామారావు 11
- అంకుశం
 - వి. రామలక్ష్మి 55
- అమెరికాకమ్మకబుర్లు
 - వంగూరి చిట్టెన్ రాజు 74

శీర్షికలు

- కిరణ్ ప్రభ కవిత -
 - కరుణాకర్ రేఖాచిత్రం 7
- పజిలింగ్ పజిల్ - 280
 - నిర్వహణ : సుధామ 8
- సాహితీ వైద్యం
 - వసుంధర 42

కథలు

- అనగనగా ఒక మంచి కథ ...
- రెండు జీవాలు - నిండు హృదయాలు
 - త్రిపురనేని గోపీచంద్ 20
- 'మనసు' చూడ తరమా...!
 - ఎల్.ఆర్. స్వామి 24
- కథాపీఠం కథ ... ఇప్పుడేదీ దారి?
 - వేమూరి సత్యనారాయణ 29
- గర్లప్రెండ్ - పి.వి. శేషారత్నం 37
- కథాపీఠం కథ ... పితృదేవోభవ
 - డి. విద్యేశ్వరి 49
- మీవార్ని పిలు!
 - వల్లభజోస్యుల నళినీకాంత్ 67
- ఆనాటి ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక కథ • అంకుశం మృత్యురణయం...
ఆశల వాన
 - తేరాల శ్రీనివాసు 78

వచ్చే సంచికలో కథకులు

యస్. లక్ష్మీనారాయణ : పి.యస్. నారాయణ : ఎలక్ట్రాన్ : మీనాక్షి శ్రీనివాసె తదితరులు

The Views, Opinions expressed and Statements made by the Writers, Authors and Readers need not necessarily be those of the Editor and Management of Rachana Entinti Patrika. All disputes will come under the exclusive jurisdiction of respective Courts and Forums situated in Hyderabad City only.

సలహాదారులు

కాళీపట్నం రామారావు
కవన శర్మ
అత్తలూరి నరసింహారావు
వసుంధర
కోడూరి శ్రీరామమూర్తి
కేతు విశ్వనాథరెడ్డి
డా. ఎన్. సురేంద్ర
వై. రాంబాబు & శాయి
డా. డి.వి.ఆర్. పూషా

'రచన' కార్యాలయం

చిరునామా
1-9-286/2/పి : విద్యానగర్
(రాంనగర్ గుండు దగ్గర)
హైదరాబాద్ -500 044
ఫోన్ : 040 - 2707 1500

✪ ✪ ✪

సంపాదకుడు
వై.వి.యస్.ఆర్.యస్.తల్పశాయి
అసోసియేట్ ఎడిటర్
'హంసలేఖ'

The Only Magazine Administered by Writers

ఇట్టే సంవత్సరం గడిచిపోయింది!!!

శ్రీనివాస

280

ఈ పత్రిక మీది మీ అభిరుచుల మేరకు పత్రికను రూపొందించడం మా వంతు!! అభిమానించి ఆదరించడం మీ వంతు!!

రచనాభిమానులైన చందాదారులు తరచూ అడిగే ప్రశ్న..

“మా చందా కాలపరిమితి ఎప్పుడు పూర్తవుతుంది.... ???”

మీ చందా కాలపరిమితి పూర్తయిందని/పూర్తవుతోందని తెలుసుకోవడానికి సులువైన మార్గం:

ప్రతీ నెలా మీరందుకునే ‘రచన’ సంచిక కవరు మీది మీ చిరునామా పైన మీ చందా సంఖ్యతో బాటుగా చందా పూర్తయ్యే/పూర్తయిన సంచిక సంఖ్య ఉంటుంది. ఈ సంఖ్యను మీరందుకున్న సంచిక సంఖ్యతో సరిచూసుకుంటే మీ చందా కాలపరిమితి ఏ సంచిక వరకూ ఉన్నదో / ఏ సంచికతో పూర్తయిందో తెలుస్తుంది. దాని ప్రకారం మీ చందా కాలపరిమితిని తగు విధంగా పొడిగించుకోవడానికి వీలవుతుంది.

ఎందుకీలా... ?

ఎప్పటికప్పుడు చందాదారులకి రిమైండర్లు పంపాలంటే శ్రమ, టైము సంగతి అటుంచితే పోస్టేజికి మాత్రమే కొన్ని వందల... వందల రూపాయలు వెచ్చించాల్సి వస్తుంది. అంత ఖర్చును ‘రచన’ భరించడం కష్టమన్నది రచనాభిమానులకు విదితమే కదా!... అందుకే ఈ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. చాలామంది ఈ పద్ధతికి అలవాటు పడినా ఇంకా చాలామంది అలవాటు పడాల్సిన అగత్యముంది.

‘రచన’ను బహుమతిగా పొందుతున్న చందాదారులు :

ఎందరో రచనాభిమానులు తమ బంధువులకు, మిత్రులకు, శ్రేయోభిలాషులకు ‘రచన’ను బహుమతిగా పంపమని చందా కడుతున్న విషయం అందరికీ విదితమే! వారు కట్టిన చందా కాలపరిమితి ముగిసిన మీదట ‘రచన’ అందుకుంటున్న వారు తమంత తామే చందా కాలపరిమితిని పొడిగించుకోవడం ధర్మం కదా!... కాబట్టి మళ్ళీ మొదట కట్టిన వారే పొడిగింపు చందా కూడా కట్టాలనుకోకుండా ఆలోచించి తగు నిర్ణయం తీసుకోగలరు!

బకాయిదారులైన చందాదారులు :

చందా కాలపరిమితి ముగిసిన చందాదారులు - కారణాలు ఏవైనాగానీ - పొడిగింపుకు అనుకూలురు కాకపోతే కనీసం ఆ విషయం మాకు తెలియజేస్తే ఇక మీదట వారికి పత్రిక పంపడం నిలుపు చేస్తాము.

చెక్కులు/డి.డి.లు/ఎం.ఓ.లు పంపే చందాదారులకు సూచనలు :

- చెక్కుల మీద కేవలం M/s. RACHANA అని మాత్రమే రాయాలి. ముందుగానీ, తర్వాతగానీ ఏవిధమైన విశేషణాలూ (the Editor ; payable at Hyderabad ; Telugu monthly etc., etc.,) రాయకూడదు. అలా రాసిన చెక్కులను బ్యాంకు అంగీకరించదు.

- Payable at Hyderabad అన్నది డి.డి.లకు మాత్రమే వర్తిస్తుందని గమనించగలరు.

- ఎం.ఓ.లలో అవి పంపేవారి వివరాలేమీ స్పష్టంగా పోస్టల్ వారు రాయరు. అంచేత ఎం.ఓ.లు పంపేవారు విధిగా పూర్తి వివరాలతో ఉత్తరం కూడా రాయాలి. ఉభయుల సౌలభ్యం కోసం అందరూ ఉత్తరాలలో తమ ఫోన్ నెం. రాయగలరు.

280 (సెప్టెంబరు, 2015) సంచిక వరకూ చందా కాలపరిమితి పూర్తయిన వారందరికీ ఆ వివరాలు తెలుపుతూ, ఎంత సొమ్ము పంపడం సమంజసమో సూచిస్తూ ఉత్తరాలు రాయడం జరిగింది. ఖర్చు తడిపి మోపెడయింది. అది వేరే సంగతి!

విదేశీ చందాదారులకు ఇలా రాయాలంటే ఖర్చు తడిపి ‘మోపెడు’తో సరిపెట్టుకోడు - ‘విమాన’ మంతవుతుంది. ఆ కారణంగా వారంతా తమ ఇ-మెయిల్ ‘ఐడి’లు తెలియజేస్తే బకాయి వివరాలు తెలియజేయగలమని మనవి.

ఈ విషయమై చందాదారులందరూ పెద్ద మనసు చేసుకుని తక్షణం స్పందించి, సహకరించగలరని ఆశిస్తూ..

- సంపాదకుడు

కిరణ్ పుష్ప చిటారు కొమ్మ చిరునవ్వు

అముద్రిత (2006) కవితా సంపుటి (కవితా సంపుటి)

క్షోణి

రేఖాచిత్రం

మళ్ళీ ఎప్పుడో ఎక్కడో!!

మంచు తెర తొలగని ఉదయ సంధ్య వెలుగుల్లో
 ఆనాడు నువ్వు వినిపించిన వేకువగీతం,
 అస్తమిస్తున్న సూర్యుడి చివరి కాంతి రేఖ నీడలో
 ఆనాడు నువ్వు చేసిన చిరుమందహాసం,
 నిశ్శబ్దానికి మన చూపులతో పారం చెప్పినప్పుడు
 లిప్తపాటు నీ కనుపాపల కదిలిన బేలతనం -
 అన్నీ... ఈ నాడు అర్థరాత్రి...
 ఆకాశంలోని ఒంటరి నక్షత్రాన్ని చూస్తూ,
 ఎక్కడికో ఎగిరిపోతున్న తీతువు కూత వింటూ,
 కనిపించిన ప్రతివ్యక్తిలో కనిపించని నీ రూపం కోసం
 వెదుకుతూ
 వినిపించే ప్రతిగళంలో వినిపించని నీ మధుర స్వరం
 కోసం తారాట్లాడుతూ
 ఎప్పుడో... ఎక్కడో... మళ్ళా కలుస్తావన్న భ్రమతో
 ఈ గుప్పెడు గుండెలో నందనవనాలు పూయిస్తావన్న
 పిచ్చి ఆశతో..
 ఇలా... క్షణం... క్షణం... నీ కోసం...!!

(అక్టోబర్ 1982)

సుప్రసిద్ధ రచయిత త్రిపురనేని గోపీచంద్ గారి 105వ జయంతి సందర్భంగా...

రెండు నెలలు - నిండు వ్యూహం లు

మతం పేరు చెప్పుకుని మనం మనం కత్తి దూయ
ప్రవహించే నెత్తుటిల్లో మతం మనం గతం గతం!

- వసుంధర

జిజియా, కమలాకరం మద్రాసు నుంచి వచ్చే రైల్లో దిగారు.

మద్రాసులో ఒక కాలేజీలో కమలాకరం ప్రొఫెసరు. ఆ కాలేజీలోనే జిజియా ఆనర్సు పరీక్ష చదివింది.

కాలేజీ సారస్వత సంఘానికి జిజియా సెక్రటరీ, కమలాకరం ప్రెసిడెంటు. ఈవిధంగా వాళ్ళిద్దరికీ స్నేహం కలిగింది. వాళ్ళిద్దరికీ స్నేహం కలగటానికి మరొక కారణం కూడా వుంది. ఇద్దరూ ఒక తాలూకా నుంచే వచ్చారు. ఇద్దరి గ్రామాలూ దగ్గరే.

సారస్వత సంఘం పనుల్లో వాళ్ళు తరచు కలుస్తూ వుండేవారు. అనేక విషయాలను గురించి చర్చించుకుంటూ వుండేవారు. వాళ్ళ స్నేహం అందరి స్నేహం వంటిది కాదు. అన్ని విషయాల్లోనూ యిద్దరూ ఒకేవిధంగా ఆలోచించే వారు.

ఇద్దరికీ సంఘ సేవ చెయ్యాలనీ, భారతదేశంలో వున్న దారిద్ర్యం పోగొట్టి ప్రజలను బాగుచెయ్యాలనీ అభిలాష వుండేది.

“చదువు పూర్తి అవగానే సంఘ సేవ చేస్తాను” అనేది జిజియా.

“దేశం అంతా ఇలా అల్లకల్లోలంగా వున్నప్పుడు ఏమీ అంటనట్టు ఉద్యోగం చేసుకుంటూ కూర్చోవటం నాకూ ఏమీ బాగాలేదు” అనేవాడు కమలాకరం.

“మరి ఏం చేస్తారు?”

“ఉద్యోగానికి రాజీనామా పెడదామనుకుంటున్నాను”

వాళ్ళిద్దరిలో ఒకరు మహమ్మదీయులు. ఒకరు హిందువులు. అయినా వాళ్ళ ఆలోచనలకు మతం ఎప్పుడూ అడ్డు వచ్చేది కాదు. భారతదేశం దాస్యంలో, దారిద్ర్యంలో వుండటంవల్ల మహమ్మదీయులూ కష్టపడుతున్నారు, హిందువులూ కష్టపడుతున్నారు. ప్రత్యేకం మహమ్మదీయులకి

అసససాత్తి
అక కుంబికథ....

సహాయం చెయ్యాలి అనుకోటంగానీ, ప్రత్యేకం హిందువులకే సహాయం చెయ్యాలి అనుకోటంగానీ వాళ్ళకి బొత్తిగా అర్థమయ్యేది కాదు.

సహాయం ఎవళ్ళకి అవసరమో

వాళ్ళకి చెయ్యాలి.

హిందువులలోను, మహమ్మదీయులలోను ధనవంతులున్నారు. ఈ ధనవంతులు వాళ్ళ వాళ్ళ మతాలలో వున్న బీదవాళ్ళని దోచుకుంటూనే వున్నారు. కాబట్టి భారత దేశాన్ని బాగుచెయ్యాలంటే మత దృష్టితో చూడటంవల్ల లాభం లేదు, అన్ని మతాల్లో వున్న బీదవాళ్ళకి సహాయం చెయ్యగలిగి నప్పుడే మొత్తం దేశం బాగుపడుతుంది - అనుకుంటూ వుండేవారు.

రైలు స్టేషన్ లో దిగగానే వాళ్ళ మనస్సులు ఇటువంటి ఉత్తమమైన ఆలోచనలతో తొణికిసలాడుతున్నాయి. వారి వారి గ్రామాలకి వెళ్ళటానికి వారు విడిపోవలసిన సమయం వచ్చింది. స్టేషన్ దగ్గర నుంచి కమలాకరం గ్రామం వెళ్ళాలంటే బస్సుమీద ఇరవై మైళ్ళు వెళ్ళాలి ఉత్తరంగా. జిజియా గ్రామానికి పది మైళ్ళు వెళ్ళాలి దక్షిణంగా.

ఇప్పుడు వారు కొత్తగా మాట్లాడుకోవలసిన సంగతులేమీ లేవు. ఏమయినాసరే సంఘ సేవకి తమ జీవితాలని అర్పించాలనే సంకల్పాన్ని మళ్ళీ వొకసారి పునశ్చరణ చేసుకున్నారు.

“సెలవు” అన్నది జిజియా.

“మళ్ళీ ఎప్పుడు కనపట్టం?” - అడిగాడు కమలాకరం.

దీనికి వెంటనే జవాబు చెప్పలేకపోయింది జిజియా.

“ఇక మా వూళ్ళోనే ఉంటాను” అన్నాడు కమలాకరం.

“మరి ఉద్యోగమో!” అన్నది జిజియా.

“మా వూరి నుంచే రాజీనామా పంపిస్తాను. కష్టమో, నిష్ఠూరమో నేను నిశ్చయించుకున్నాను - ప్రజల సుఖం కోసం నా జీవితం అంకితం చేస్తాను” అన్నాడు కమలా

కరం.

“నేనూ అలాగే అనుకుంటున్నాను. ముందు మా గ్రామ ప్రజలకి నాకు చేతనైన సేవ చెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాను” అన్నది జిజియా.

“అయితే తప్పక కలుసుకుంటాం” అన్నాడు కమలా కరం.

“ఆలోచనలు ఒకటే అయినప్పుడు ఎక్కడ వున్నా కలసి వున్నట్టే” అన్నది జిజియా.

వాళ్ళ మనస్సులో అనేక భావాలు పరుగెత్తినై. ఎన్నో సంగతులు చెప్పుకోవాలనుకున్నారు. కాని వాళ్ళకి మాటలు రాలేదు. పైకి మాటాడుకోకపోయినప్పటికీ తమ హృదయాలు విప్పి చెప్పుకున్నట్టే వుంది వాళ్ళకి.

కమలాకరం జిజియాని బండి ఎక్కించి, కనిపిస్తున్నంత సేవూ అలాగే చూస్తూ నుంచున్నాడు.

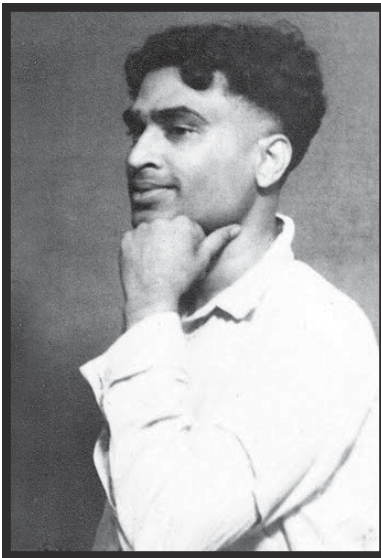

జిజియా, కమలాకరాల హృదయాలు నిండైనవి; స్వచ్ఛమైనవి. కాని అజ్ఞానంలో, దారిద్ర్యంలో కుళ్ళే ప్రజల పరిస్థితి వేరు.

ఆ సంగతి వాళ్ళకి గ్రామంలో అడుగు పెట్టగానే తెలిసింది.

కమలాకరం గ్రామంలో హిందువులూ, మహమ్మదీయులూ సగానికి సగంగా వున్నారు. ఇంతకు ముందెప్పుడూ ఆ గ్రామంలో మత కలహాలు లేవు కాని, కొద్ది రోజులనుంచి గ్రామస్థలలో ఆవేశాలు పెరుగుతూ వచ్చినై. ‘కారణం ఇది’ అని ఎవరూ చెప్పలేరు. అసలే ఉద్రేకాలతో ఉండటం వల్ల, ప్రతి చిన్న విషయం భయంకర రూపం దాల్చటం మొదలు పెట్టింది.

ఆ రోజు ఒక మహమ్మదీయ బాలుణ్ణి ఒక హిందువు కొట్టటం, దానితో మహమ్మదీయులకి కోపం రగలటం జరిగింది. ద్వేషాలు పెరిగి పోయి విచక్షణా జ్ఞానం నశించింది రెండు పక్షాలకీ.

అటువంటి పరిస్థితుల్లో కమలా కరం తన గ్రామంలో అడుగు పెట్టాడు. సంగతులు తెలుసుకుని హిందువులకూ, మహమ్మదీయులకూ సఖ్యత కుదుర్చుటానికి ప్రయత్నించాడు. కాని, లాభం లేకపోయింది.

“నువ్వు హిందువువి” అన్నారు మహమ్మదీయులు.

“నీలో హిందూ రక్తం లేదు” అన్నారు హిందువులు.

కాని, కమలాకరం నిరాశ చెందలేదు. నిష్కల్మష హృదయంతో తన ప్రయత్నం తాను చేస్తూనే వున్నాడు.

ఒకరోజు అతను చీకటిపడి యింటికి వస్తూవుండగా ఎవరో అతన్ని పొడిచి చంపేశారు.

ఈ వార్త అతని అన్నకి తెలిసింది.

అంతవరకు కమలాకరాన్ని చూసి వూరుకుంటూవున్న అతని అన్న, ఆవేశంతో విజృంభించాడు. నిర్దాక్షిణ్యంగా మహమ్మదీయులను హింసించటం మొదలు పెట్టాడు.

“రక్తానికి రక్తం!” అన్నాడు.

“నా తమ్ముడి ఆత్మశాంతి కోసం” అన్నాడు.

ఆ రోజునుంచీ కమలాకరం అన్నే హిందువులకి నాయకత్వం వహించాడు. తన తమ్ముణ్ణి అకారణంగా చంపారనే కసి అతన్ని అనేక దారుణ కృత్యాలకి పురికొల్పింది.

“రక్తానికి రక్తం!”

“నా తమ్ముడి ఆత్మశాంతి కోసం”

ఈ మాటలు అతనికి తారకమంత్రం అయినై.

గ్రామం అంతా కంపించిపోయింది. ప్రజలు భయంతో గడగడ వాణికి పోయారు.

హిందువులుగాని, మహమ్మదీయులుగాని, బయటికి అడుగు పెట్టటం లేదు. బయటికి వచ్చిన ప్రాణి మళ్ళీ యింటికి వెళ్ళే ఆశలేదు. మతోద్రేకం వీరవిహారం చేస్తూ వుంది.

కమలాకరం అన్న పూనకం పూనిన వాడికి మల్లే ప్రవర్తించాడు.

(మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

త్రిపురగోని స్వపీఠం

నవంబరు సంచికలో ప్రారంభం!

సరికొత్త

సీరియల్ నవల

రాణీగారి కూతురు

అనూహ్య పెళ్లి

రచన : సలీమ్

చందాదారులు కంటే!

కొంత సొమ్ము ఆదా చెయ్యండి!

విడి ప్రతి వెల: రు. 30/- :: US \$ 7

స్వదేశీ చందా వివరాలు :

24 సంచికలకు :: రు. 700 మాత్రమే!

(రు. 20 ఆదా!)

36 సంచికలకు :: రు. 1050 మాత్రమే!

(రు. 30 ఆదా!)

48 సంచికలకు :: రు. 1400 మాత్రమే!

(రు. 40 ఆదా!)

60 సంచికలకు :: రు. 1750 మాత్రమే!

(రు. 50 ఆదా!)

100 సంచికలకు :: రు. 2800 మాత్రమే!

(రు. 200 ఆదా!)

జీవిత చందా : రు. 7000 మాత్రమే!

విదేశీ చందా వివరాలు :

సర్ఫేస్ మెయిల్ ద్వారా

12 సంచికలకు - US \$ 66 (US \$ 18 ఆదా!)

60 సంచికలకు - US \$ 330 (US \$ 90 ఆదా!)

జీవిత చందా - US \$ 400

ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా

12 సంచికలకు - US \$ 105 (US \$ 18 ఆదా!)

60 సంచికలకు - US \$ 368 (US \$ 90 ఆదా!)

జీవిత చందా - US \$ 450

గమనిక : విదేశీ చందాదారులు తమ చందాను రూపాయలలో కూడా చెల్లించవచ్చును.

చందా ఖాతా

(కొత్త / బహుమతి / పొడిగింపు చందా)

పేరు :

పత్రక సంపాదన

పూర్తి చిరునామా :

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--

Sub. Code No.

--	--	--	--	--

Amount `

D.D/Cheque/M.O. No : Date.....

To be drawn in favour of "M/s. RACHANA" payable at HYDERABAD. For outstation cheques please add ` 50/- (for amounts upto ` 1000/-) and ` .65/- (for amounts above ` 1000/-) towards Bank collection charges.

Receipt No. :

Date :

Signature

280

1-9-286/2/P,

రాంనగర్ గుండు దగ్గర, విద్యానగర్,

హైదరాబాద్ - 500 044

ఫోన్ : 040 - 27071500

Your e-mail ID :

“పిల్లోడి మతలాబు యేవైనా తెలిసిందానయ్యా?” - నెత్తి మీద కండువా వేసుకొని, నుదుటి మీద నుండి అదే పనిగా చెమటలు గారుతూండగా ఉసూరంటూ లోని కడుగు పెట్టిన మొగున్ని అడిగింది రాఠవలచ్చమ్మ.

దీర్ఘంగా నిట్టార్చిండు లచ్చమ్మ.

“ఎంవో పోవే! నాకు కొడుకు బుట్టలేదనుకుంటే సరిపోయే. ఎందుకొచ్చిన గొడవ ఇది. పోయినోడు బోక ఇన్ని తిప్పలు దెచ్చి పెట్టిండు సచ్చినోడు. ఆడి మతలాబు దొరక్క నేను సత్తున్న. ఎవ్వర్నడిగినా ‘మాకు దెలువదంటె, మాకు దెలువదు’ అంటాండ్లు” - లచ్చమ్మ మాటల్లో ఎంతో నిరాశ, ఆవేదన కనిపిస్తోంది.

రాఠవలచ్చమ్మ కండ్లు దుడుసుకున్నది.

“అట్లాంటే ఎట్లనయ్యా. ఎంత చెడ్డోడైనా ఆడు కన్న కొడుకాయె. ఎక్కడుంటాడో, ఏం దింటాడో, ఎంత పచ్చిలా అరుతుండాడోనని కడుపు తరుక్కుపోతున్నదయ్యా. కన్న కడుపు నాకు తెలత్తది. నీకేం దెలుత్తది నా బాధ”

గుడ్ల నీరు గ్రుక్కుకునిటూ ఏడువ సాగింది. ‘అమ్మా!’ అంటూ ఓ పిల్లోడు పరుగు పరుగున వచ్చి, చీరకొంగును బట్టుకొని భయంగా చూడసాగిండు. ఒకాయన వెనకనే వచ్చిండు కోపంతో బుసలు గొడుతూ.

“ఏం, పిల్లగాండ్లని అదుపులో బెట్టుకోవాలన్న ఇషయం తెల్యదా!” అన్నడు కోపంగా.

పిల్లోడు ఆయన్ని జూసి వణుకుతూంటే దగ్గరికి లాక్కుని, నెత్తిపై పేచగా నిమిరింది. ఆయన మాటల్ను వినగానే కోపంగ జూసింది.

“ఎంవైందయ్యా! అట్లా గద్దరిత్తున్నవు. పిల్లోడెట్లా అదిరిపోయిండ్ సూడు. భయపడితే ఏంవైతుందనుకున్నదో!” - అరికాలినున్న మసి దీసి పిల్లోడి నుదుట బొట్టు పెట్టి, వీపు మీద ఒక్క చరుపు చరిచింది. ఆణ్ణి దగ్గిరకు జరుపుకొని మల్లా వీపు నిమిరింది పేమగా.

లచ్చమ్మ అక్కడుండే అన్నీ విన్నాడు. కొడుకేం జేసిండ్నని బుగులు బట్టుకున్నది.

“ఎం జేసినడయ్యా? అట్లా గంటున్నవ్?” అనడిగిండు.

“సూడవయ్యా! మేం అంబలి గాసుకొని ముంతలో బోసుకుంటే, ఒచ్చి పగుల గొట్టిండు యెదవ నాయల కాన” - పిల్లోడికేసి గుడ్లరిమి జూసిండు.

“అమ్మా!” అని యేడుపు లంకించుకున్నడా పిల్లోడు.

“పూర్కో బాబూ!” అంటూ ఆమె సముదాయించసాగింది.

లచ్చమ్మకు కండ్లల్లో నీరు దిరిగింది. పిల్లోడికేసి జూసిండు. డొక్క ఎన్ను కుంటుకపోయి, బొక్కలు దేలి ఉన్నడు. ‘అంబలికి గతిలేక తన పోరగాండ్లు మంది ముంతలు పగుల గొడుతున్నరా? అయ్యో! ఏం కర్మ ఇది, బగమంతుడా! ఆళ్లు అట్లా జేత్తుంటే అది ఎవరి తప్పు? తనదే!’ అనుకొని వాపోయిండు లోలోనే.

“ఛమించయ్యా! పొరపాటు జర్గింది. మావాన్ని మందలిత్తాలే”

వచ్చినాయిని ఎళ్లిపోయిండు.

ఆయన పోంగానే నర్నయ్య పెండ్లాంకేసి బాగా సూసిండు. ఆ ఎనక పిల్లోడికేసి సూసిండు. ఇద్దరూ బయంగా జూసిండ్లు. లచ్చమ్మకి జాలేసింది. కడుపు తరుక్కుపోయింది - ‘అది అట్లా అంటది గని తనకు పొల్ల గాండ్లంటే పేమ లేదా?’

“ఏవే ఇంట్ల అంబలి లేదా? ఆ పొల్లడు అట్లా పోతుంటే పూరుకున్నావా?”

“నేనేంజేసేదయ్యా!... ఎంత బెట్టినా ఇంకా ఆకలో అంటాండ్లు. జేట్ల లచ్చిమి నెత్తిమీద గూకున్నది. దరిద్రానికి ఆకలెక్కువంట!”

ఏవీ మాట్లాడలేకపోయిండు. ఆకాశం కేసి చూసిండు తలెత్తి. ఒక మబ్బు తునక లేదు. నీలంగా, తెల్లగా ఉన్నది. ముర్గశిర పవేసింబింది. ఎల్లి పోయింది గూడా. కాని, ఒక్క వాన దప్ప, ఇంతవరకూ, మల్లా పెద్ద వాన బడనే లేదు. తుంపర తుంపరయే పడుతాంది - అదయినా ఎప్పుడో జమీందారుకు పాలెగాండ్ల మీద జాలేసినట్లు. ఆ పెద్ద వానను జూసి వడ్లు అలికితే పైరునాటికే మొలిచినయి, మల్లా వాన బడకుంటే ఎరుపు దనానికి వచ్చినయే. చెరువులు నిండలేదు. మత్తడి బడలేదు. రైతులందరూ మోసబోయిండ్లు. నీళ్లు లేక బీటలు బారినాయి మళ్లన్నీ. మెట్ల పొలాల్లో జొన్నలు అలికితే ఆ పెద్ద వానకే మొలిచినాయి గానీ, ఆ తరువాత లేకపోవడం వల్ల, ఎండిపోతున్నాయి. ఉన్న రెండు ఎకరాల్లో వరీ యెండి పోతున్నది, జొన్నా ఎండిపోతున్నది.

అదంతా యాదికి రాంగనే లచ్చమ్మ కండ్లు తడి అయినయి. ఒక్కొక్క చుక్కా భూమి మీద పడి ఇనికి పోతు (మిగతా భాగం పత్రికలో చదవండి)

తేరాల శ్రీనివాసు

కూనలమ్మ పదాలు ఆరుద్ర

బాపురమణలు తమకెంతో ప్రీతిపాత్రమైన 'జ్యోతి' మాస పత్రిక కోసం ఏకంగా మకాం బెజవాడకు మార్చుకొని మరీ పనిచేశారు.

వారు పెట్టిన ఒరవడి ఆ తర్వాతి కాలంలో వచ్చిన మాసపత్రికలన్నింటికీ పెద్దబాలశిక్ష అయిందనడంలో ఏ మాత్రం అతిశయోక్తి లేదు. డిటిపిలు, స్కానింగులు లేని కాలం అది. లెటర్ ప్రెస్, బ్లాక్ మేకింగ్ సదుపాయాలతోనే ప్రతీ సంచికనూ ఒక ప్రత్యేక సంచికగా తీర్చిదిద్దారు. ఎన్నో ఎన్నెన్నో రకాల శీర్షికలు... అన్నీ పాఠకాదరణ పొందినవే! అన్నింటోకీ ఆరుద్రగారి 'కూనలమ్మ పదాలు' మరికొంచెం ఎక్కువగా... ఎక్కువగా ఆదరణ పొందేయి. ఏంతగానంటే వాటిని పుస్తక రూపం తెచ్చేందుకు 'జ్యోతి బుక్స్' పేరిట ఒక 'జ్యోతి'కి అనుబంధంగా ఒక ప్రచురణ సంస్థనే ప్రారంభించేరు.

ఆ పుస్తకంలో ప్రచురించిన 'ఫోర్ వర్స్' మొదలులోనే...

బాస అతని గదుత

ప్రాస అతని దయిత

ఆరుద్రదే కయిత

ఓ కూనలమ్మా!

“కూనలమ్మ పదాలు' 'జ్యోతి'లో ప్రచురింపడం ప్రారంభించిన కొనాన్నళ్లకు ఒక పాఠకుడు ఉత్సాహం పట్టలేక వైవిధ్యంగా రాశాడు. ఇలాగ కూనలమ్మ బాణీలో కాకపోయినా ఇంకా ఎందరో పాఠకులు ఆరుద్ర పదాలను మెచ్చుకుంటూ రాయడాన్ని బట్టి, కూనలమ్మ బాణీలోనే ఇమిటేషన్ పదాలను రాయడాన్ని బట్టి ఇవి రసజ్ఞులను ఏంతగా అలరించాయో మాకు అవగతమైంది” అనడం జరిగింది.

కొనమెరుపేమిటంటే - పుస్తకం మొదట్లో...

మిత్రుడు

ముళ్లపూడి వెంకట రమణకు

ఇది

పెళ్లికాసుక

ఆరుద్ర

26-1-'64

- అని ఉండడం!

ఆ రోజుల్లో 'ఉత్తరాయణం' శీర్షికన పాఠకుల అభిప్రాయాలను ప్రచురించే వారు.

పాఠకుల 'కూనలమ్మ పదాల'కు కూడా బాపు చిత్రాలు లేకపోవడం చాలా లోటుగా ఉండేదారోజుల్లో!

అందులో పాఠకులు రాసిన 'ఇమిటేషన్' కూనలమ్మ పదాలను ప్రక్క పేజీలో చూడవచ్చును.

మళ్లీ యాభై ఏళ్ల తర్వాత ఓ పాఠకుడు రాసిన కూనలమ్మ పదాలు రాయడం విశేషం!

ఆరుద్ర పాదాలు

రసికజన వేద్యమ్ము
 లారుద్ర వద్యమ్ముః
 లవి స్కాచ్చి మద్యమ్ము
 లో కూనలమ్ము
 మొదటి మూడు పదమ్ము
 లందు లోకవిదమ్ముః
 ఇక నాల్గవ పదమ్ము
 —ఓ కూనలమ్ము
 ప్రాస ఆతని దగుక
 తాన ఆతని దయితః
 ఆరుద్రదే కవిక
 ఓ కూనలమ్ము
 పత్రికలు, సినిమాలు
 కవితావధానాలు
 ఎంత ఓసిక సికు
 ఓ కూనలమ్ము :

రావి సూర్యప్రకాశరావు, విశాఖపట్నం

* *

రెండు మాతృ తరించి
 రుద్ర ముద్ర తరించి
 రాయు పాదలు దంచి
 ఓ కూనలమ్ము :

వి. బి. రెడ్డి, హైద్రాబాద్

(‘జ్యోతి’ : జూలై, 1963)

ఏరుద్ర ముద్ర ? ?

ఎంతో చక్కని నాతి
 ఇంటి కొచ్చిన భాతి
 చేత జిత్రేను “జ్యోతి”
 ఓ కూనలమ్మా :

కరుకు మాటల పోత
 మరులుగొలిపే కైత
 ఆరుద్రకే జోత
 ఓ కూనలమ్మా :

బెల్లంకొండ లక్ష్మణసూరి, వేంసూరు
 (‘జ్యోతి’ : ఆగస్టు, 1963)

మహా జ్యోతి భాతి

మణిద్యుతి రీతి

మెరిసె కృష్ణజ్యోతి

ఓ కూనలమ్మా

ఆనందకుమార్, కృష్ణాపురం

(‘జ్యోతి’ : సెప్టెంబరు, 1963)

ఉత్తర రచన

'రచన' శాయిగారు మితభాషి, మొండిఘటం. కార్యశూరుడు. సాధ్యమనిపిస్తే ఎంత కష్టమైనా విలక్షణమైన ప్రణాళికలు చేబడ్డాడు.

శాయిగారు అభిమానించి, గౌరవించినవారిలో బాపురమణలు అతి ముఖ్యులు!

ఇదివరలో బరువైన బాపురమణల 'బొమ్మల కథల' పుస్తకం తీసుకువచ్చినా, వారి చిత్రం 'శ్రీరామరాజ్యం' కథా కమామీషూతో మరో భారీ పుస్తకం ప్రచురించినా, సకాలంలో 'రచన' మాసపత్రిక అందకపోతే అల్లలాడిపోయే పాఠకుల నిందల్ని సహనంతో భరించి నెల ఆలశ్యంగా యిప్పుడు బాపు ప్రత్యేక సంచిక విడుదల చేసినా - యివన్నీ శాయిగారి కార్యదక్షతకి తిరుగులేని నిదర్శనాలు.

తెలుగు పాలకులు విస్మరించినా, తెలుగు పాఠకుల తరపున బాపుగారికి సంస్కరణాభరణంగా అర్పించిన ఈ ప్రత్యేక సంచిక ముందు ఎంతటి అత్యుత్తమమైన పద్య అవార్డు నిలబడలేదు.

శాయిగారికి హృదయపూర్వకమైన అభినందనలు!

- పింగళి వెంకట రమణరావు (ఎలక్ట్రాన్) (10-11- 2014 : హనమకొండ)

Gorgeous Rachana!

- V A K Ranga Rao (20-11-14:Chennai)

'బాపు ఉత్తరరచన ప్రత్యేక సంచిక' - ఇలాంటి అద్భుతమైన ప్రత్యేక సంచికలు వెయ్యడంలో మీకు మీరే సాటి! బాపుగారు అన్నట్లు అయిపోతుందేమోనని కొంచెం కొంచెం చదువుతున్నాను.

- కోనే నాగ వెంకట ఆంజనేయులు (21-11-14:విశాఖ)

'బాపు ఉత్తర రచన' తొమ్మిదో భాగం అందుకుని డ్రీల్ అయ్యాను. అరుదైన బొమ్మలు, బాపుగారి దగ్గర కూచుని చూసిన అనుభవం కలిగించే ఉత్తరాలు చూసి సంతోషం, దుఃఖం రెండూ ఏక కాలంలో కలిగాయి.

కార్టూనిస్టుగా నిరంతరం ఐడియాల కోసం ప్రయత్నిస్తుండడం - ముఖ్యంగా Pun ఏదైనా మంచిది తోస్తే అప్పటికి నవ్వుకుని రాసుకోడం మర్చిపోవడం - తర్వాత గుర్తుకురాక ఈసారి తప్పక రాసుకోవాలని అనుకోడం నిరంతరం జరిగేది. ఎందుకో ఉన్నట్టుండి 'బాపుగారి బుర్ర ఎప్పుడూ రామకీర్తనే పాడుతుందనే Pun తోచి నవ్వాచ్చి ఆ తర్వాత 'తప్పు, తప్పు' అని ఆ విషయం మరిచిపోయేశాను.

ఒక ఉత్తరంలో బాపుగారు ఒక అభిమాని ఇంట్లో అతిథిగా ఉండి తలకు దెబ్బ తగిలిన సందర్భంలో 'నా బుర్ర ఎప్పుడూ రామకీర్తనే పాడుతుందని చెప్పుకోడం చదివి నవ్వుకున్నాను.

మరొక విషయం - నాకు గుర్తున్నదీ మరెవరూ చెప్పనిదీ ఒకటుంది. 'శ్రీకృష్ణలీలలు' మీనియేచర్ బొమ్మల ఆల్బం గురించి శంకుగారు వాటి వెనక బాపుగారి సంకల్పం ఏమిటన్నది చెప్పుకుండానే మిగిలిపోయిందన్నారు. ఏ సంవత్సరమో, ఏ నెలో నాకు గుర్తులేదుగానీ నేనీ బొమ్మలు చూడడం జరిగింది. ఆయనే చూపించకపోతే ఆ అవకాశమే లేదు. మాటల సందర్భంలో వాకబు చేస్తే, బోనీకపూర్కి ఒక యానిమేషన్ ప్రపోజల్ పంపడంలో భాగంగా వీటిని వేశారని, తర్వాత ఏదో కారణంగా ఆ ప్రాజెక్టు అటకేక్కిందనీ అన్నట్లు గుర్తు. ఎవరైనా బోనీకపూర్ని అడిగి అలా ఎందుకైందో కనుక్కుంటే బాగుండు. ఇది 'భాగవతం' తీయడానికి ముందేనని నాకు అనిపిస్తోంది. తీసేది భాగవతమే గనక ఇది మానుకున్నారనుకోవాలి. శంకుగారు అదృష్టవంతులు!

- పి. సురేష్ (19-8-2015 : చెన్నయ్)

Owned, Edited, Printed and Published by Y.V.S.R.S. Sai :: Phone : 2707 1500
 Corporate Office Address : "YADLAPATI's HOME"; 1-9-286/2/P, Vidyanagar, Hyderabad - 500 044
 Printed at Charita Impressions, 1-9-1126/B, Azamabad, Hyderabad - 500 020

రచన ఇంటింటి పత్రిక :: సెప్టెంబరు, 2015